

Rectora Magnífica,
Excel·lentíssimes autoritats,
Membres de la comunitat universitària,
Senyores, senyors,

El Departament d'Empresa ha fet recaure en la meva persona l'encàrrec de fer la presentació del doctor Ferran Mir i dels mèrits contrets per a la seva investidura com a doctor honoris causa per part de la nostra universitat. És un encàrrec que m'omple de satisfacció, però també de preocupació per la responsabilitat que suposa el risc de no ser prou just amb l'exposició.

El doctor Ferran Mir va néixer a Barcelona el dia 3 de març de 1940. L'any 1962 va obtenir el títol de Llicenciat en Ciències Econòmiques i Comercials per la Universitat de Barcelona, amb la qualificació de notable. A la mateixa universitat, l'any 1976 va llegir i defensar la seva tesi doctoral, amb la qual va obtenir el títol de Doctor en Ciències Econòmiques i Empresarials, amb la qualificació d'excel·lent *cum laude*.

Sempre vinculat a la Universitat de Barcelona, va iniciar ben aviat les seves activitats acadèmiques al costat de qui havia de ser el seu mestre, el professor Antonio Calafell Castelló. Acadèmics i professionals de la Comptabilitat som deutors del professor Calafell, per les seves profundes aportacions, que han estat determinants en el desenvolupament posterior de la disciplina.

El doctor Mir va fer els seus primers passos acadèmics juntament amb altres col·laboradors del professor Calafell. D'entre els seus companys, cal destacar el seu bon amic José María Requena Rodríguez. Més endavant, el professor Requena va guanyar la càtedra a la Universidad de Màlaga, els altres companys van anar reorientant la seva activitat i el professor Calafell es va traslladar a la Universidad Autónoma de Madrid. D'aquesta manera, el doctor Mir va restar a Barcelona com el principal deixeble del mestre, a qui ha guardat sempre la seva fidelitat, tan doctrinal com personal.

Amb clara vocació pedagògica, va començar com a professor ajudant, categoria a partir de la qual va anar progressant fins a guanyar la càtedra l'any 1990. Coneixedor de tot el que fa referència al camp de la Comptabilitat, va impartir diferents matèries dins la disciplina. Però, des del primer moment va prevaler la seva inclinació cap a la Comptabilitat de Costos, que ha esdevingut la seva autèntica especialització i a la docència de la qual ha dedicat tota la seva vida acadèmica.

Durant tot aquest temps, ha tingut ocasió de comptar amb diferents col·laboradors, als quals ha transmès els seus coneixements i ha impregnat del seu rigor en l'exposició dels continguts, atribut que l'ha caracteritzat des del principi. D'ell han anat sortint nous deixebles que han treballat la matèria amb la seriositat necessària.

Però la seva projecció ha anat més enllà de les aules universitàries. A més de la direcció de tesines de llicenciatura i tesis doctorals, també ha participat activament en la difusió de les matèries de la seva especialització. Ha intervingut en diverses ocasions en cursos i conferències tant d'universitats espanyoles com de l'estranger. i també han pogut beneficiar-se de la seva participació en múltiples ocasions diversos centres privats d'ensenyament superior i col·legis professionals.

Més preocupat per donar solucions viables a problemes reals o potencials relacionats amb la Comptabilitat, que no pas per omplir pàgines de revistes especialitzades, en la seva activitat investigadora ha prevalgut la profunditat de les qüestions plantejades. Profunditat que, així mateix, ha estat present en tots els seus treballs, en què en tot moment ha mantingut un rigor exquisit, tant pel que fa a la precisió terminològica com pel que fa al contingut conceptual.

El seu grau d'exigència ha fet que no siguin moltes les tesis doctorals que ha dirigit, però, en canvi, és inqüestionable la qualitat científica assolida en cada una d'elles, fruit de la inspiració i l'esforç dels doctorands, però sobretot del seu savi mestratge, amb què ha anat marcant el camí del treball que cal fer.

En el camp que li és propi, la Comptabilitat, s'ha esforçat per anar sempre més enllà dels límits establerts per la normativa sobre la matèria, que marca el comportament de la professió, ja sigui a escala estatal o internacional. En tot moment ha tingut present que la funció bàsica de la Comptabilitat és posar de manifest la realitat econòmica i facilitar-ne el coneixement més exacte i detallat possible. Per això, la seva preocupació és analitzar i descriure una realitat econòmica en evolució constant que va per davant de la normativa. L'objectiu és trobar formes el més universals possible per resoldre els problemes concrets que planteja la representació i interpretació de la realitat econòmica esmentada.

Com ja he dit, la seva especialització principal és la Comptabilitat de Costos i de Gestió. En aquesta línia, la seva primera aportació remarcable va ser la seva pròpia tesi doctoral, titulada *Teoría y técnica del coste de materiales: análisis de criterios valorativos*, escrita sota la direcció del doctor Mario Pifarré Riera i que va defensar, com també he dit, l'any 1976. Hi fa una profunda reflexió sobre la problemàtica que planteja la valoració del consum dels materials en economies on els preus no són estables. Després de fer un repàs crític de les tècniques existents en aquell moment, formula noves propostes per millorar la qualitat de la informació, als efectes de la presa de decisions empresarials i també de les repercussions fiscals que se'n poden derivar.

La senzillesa ha caracteritzat les seves aportacions, que, més que un instrument de llüïment personal, han estat simplement un intent de millorar la disciplina. Entre altres aportacions, es destaca la introducció del terme *passiu econòmic*, assumit pel món acadèmic i adoptat per la majoria dels més estudiosos de la matèria. El contingut d'aquest terme representa un autèntic progrés conceptual, que serveix d'ajuda per delimitar els diferents nivells de l'activitat comercial de l'empresa i que en facilita el registre adequat.

També dins de la Comptabilitat de Costos i de Gestió, una altra aportació destacable és l'aplicació del càlcul matricial a la resolució del problema que planteja l'assignació de costos entre diferents centres auxiliars de producció de l'empresa, quan hi ha prestacions recíproques entre ells.

Però hi ha una altra branca que ha absorbit el seu interès dins del marc de la disciplina comptable. Es tracta de la Consolidació Comptable. En aquest camp, normalment ha treballat en col·laboració amb altres companys estudiosos de la matèria. És de destacar la introducció del terme *socis propis* i la dotació a aquest terme del contingut conceptual que li correspon.

Tot això ha permès enfocar la solució general per al càlcul dels coeficients de domini efectiu sobre cada societat del grup, per part dels socis propis de cada una d'elles. Aquesta solució es va obtenir amb la introducció d'un nou concepte, *nets virtuals*, i l'aplicació del càlcul matricial a la seva formulació. Amb els coeficients de domini efectiu, es pot atribuir el patrimoni net, en general, i els resultats, en particular, de les societats d'un grup als diferents col·lectius de socis que hi participen.

Aquesta aportació el va fer mereixedor, l'any 1994, de la concessió d'un accèssit al II Premio de Investigación Contable "José María Fernández Pirla".

Així mateix, dins el camp d'estudi dels grups d'empreses, també ha participat en l'elaboració d'un model general de valoració dels títols de cada una de les seves empreses. Amb el model obtingut, es pot resoldre el problema que comporta determinar quin és el preu d'equilibri per als títols de cada empresa del grup. És a dir, el valor que correspon als títols que representen el patrimoni net de cada societat, quan es produeix una transmissió, total o parcial, d'aquells títols. Es tracta d'una solució que proporciona un valor neutre, de manera que cap col·lectiu de socis es vegi afectat per una plusvàlua o minusvàlua, com a conseqüència de l'operació esmentada.

Per aquest últim treball va rebre, l'any 2000, un accèssit al Premio de Investigación Contable, convocat pel Centro de Estudios Financieros.

Als mèrits ja esmentats cal afegir-hi, a més, un component que entenem que és determinant per a la nostra universitat. Des de la seva creació, la Universitat de Girona va poder comptar amb el suport desinteressat del professor Ferran Mir. La seva ajuda es va canalitzar bàsicament a través del Departament d'Economia, i més concretament del conjunt de professors de Comptabilitat. Tots nosaltres ens vam beneficiar de les seves sàvies aportacions, que van ser de gran vàlua a l'hora de posar en marxa les noves activitats acadèmiques. En destaca la seva dedicació a l'orientació del professorat de Comptabilitat a l'hora d'enfocar el contingut de les diferents assignatures que desenvolupen la matèria. En la millora dels programes i continguts hi són presents també els seus coneixements i experiència, que tot i no ser l'única aportació rebuda, sí que va ser la més important.

Així mateix, va tenir un paper decisiu en la consolidació de la plantilla docent bàsica actual, atès que va ser ell qui va marcar les línies bàsiques per elaborar els projectes docents, en un temps en què en el nostre col·lectiu no hi havia tradició al respecte.

D'altra banda, va presidir totes les comissions encarregades de resoldre els concursos convocats per a la provisió de places de professorat de la nostra disciplina. En les seves actuacions, sempre es va caracteritzar pel rigor amb què va procedir. El que de veritat l'interessava no era que la plaça quedés coberta, sinó que els candidats proposats per fer-ho reunissin les condicions adequades. Amb la seva exigència no volia cap altra cosa que garantir que el nostre professorat estigués al mateix nivell que el de la resta d'universitats espanyoles.

També en el vessant de les nostres relacions amb el col·lectiu de professorat universitari espanyol de la nostra disciplina, el doctor Mir va tenir un paper fonamental. En primer lloc, cal destacar el seu paper en la posada en marxa del primer programa de doctorat del

nostre departament, el curs 1994-1995, quan encara no teníem cap llicenciatura, sinó solament la diplomatura de Ciències Empresarials.

En aquestes condicions, calia l'autorització expressa del Consejo de Universidades per poder iniciar un tercer cicle. D'altra banda, hi havia el problema que teníem un nombre molt limitat de doctors al Departament, dels quals només dos eren de la branca d'empresa. La insuficiència numèrica de doctors del Departament i la seva falta d'experiència van fer necessari recórrer a la col·laboració de professors doctors procedents d'altres universitats.

Novament, hem de dir que va ser el professor Mir qui, gràcies a la seva coneixença del món acadèmic estatal, ens va proposar un seguit de companys, i ell mateix es va encarregar de posar-s'hi en contacte per tal de facilitar-nos l'accés a cada un d'ells. Així, gràcies a la seves gestions, vam poder comptar amb el concurs de reconeguts professors de les universitats de Barcelona, Màlaga, Granada i Autònoma de Madrid.

La participació d'aquells professors, a més de permetre'ns posar en marxa el tercer cicle, també va suposar una important obertura del Departament, fet que ens va facilitar comptar amb nous directores de tesis per als nostres doctorands i també accedir a noves línies de recerca.

En els nostres començaments, quan només coneixíem de nom quines eren les persones més significades de la nostra disciplina, l'accés a congressos i jornades especialitzats ens va permetre conèixer-les de més a prop. Però va ser el doctor Mir qui ens va ajudar a introduir-nos en el col·lectiu de professors universitaris de Comptabilitat, i no només va fer que coneguéssim sinó que també ens va ajudar a ser coneguts per tots els nostres companys de la resta d'universitats espanyoles.

La seva presència a la nostra universitat ha continuat fins ara, en què imparteix de manera totalment desinteressada un curs de reciclatge per als nostres professors de Comptabilitat de Costos i de Gestió.

Per tot això, i per moltes més raons, Rectora Magnífica, sol·licito que s'atorgui i es confereixi el grau de doctor honoris causa al senyor Ferran Mir Estruch.

Joaquim Rabaseda

Girona, 14 de desembre de 2010